

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Bjovulfs Drape eller det af Hr. Etatsraad Thorkelin 1815 udgivne angelsachsiske Digt

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Bjovulfs Drape eller det af Hr. Etatsraad Thorkelin 1815 udgivne angelsachsiske Digt", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_306_11-intro-shoot-idm80.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Anledning

Den 22. april 1817 udgav N.F.S. Grundtvig "Om Bjovulfs Drape eller det af Hr. Etatsraad Thorkelin 1815 udgivne angelsaksiske Digt". Det er hans længste og mest betydningsfulde artikel om det angelsaksiske digt *Sangen om Bjovulf*. Artiklen, som blev trykt i hans eget *Danne-Virke et Tids-Skrift*, er på mange måder en fortsættelse af de to sammenhængende anmeldelser af Thorkelins udgivelse (1815), han havde udgivet to år tidligere: "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaksiske Digt" (1815a) og "Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape" (1815b). Artiklen bygger på og videreudvikler de opdagelser, han havde gjort om digtet i 1815 samt aspekter fra den internationale (hovedsagelige tysksprogede) diskussion om digtet og dets oprindelse. Grundtvig viser en endnu dybere forståelse af digtet som et sammenhængende værk af høj kunstnerisk kvalitet, der er et nærmere studium værd. Afhandlingen betragtes som en milepæl i Bjovulf-forskningen, særligt på grund af Grundtvigs opdagelser af digtets historiet såvel som dets kunstneriske værd som et stykke national kulturarv.

Thorkelins udgave af *Bjovulf*

Den 1. maj 1815 havde islændingen Grímur Jónsson Thorkelin udsendt den første moderne udgave af *Bjovulf* under den latinske titel *De Danorum Rebus Gestis Secul. III & IV. Poëma Danicum Dialecto Anglosaxonica. Ex Bibliotheca Cottoniana Musaei Britannici* (da. 'Om de danskes bedrifter i det 3. og 4. århundrede. Et dansk digt i angelsaksisk sprodragt fra det Cottonske bibliotek i British Museum'). Den var tosproget: latin og angelsaksisk og et produkt af henved tredive års arbejde.

I 1785 var Thorkelin rejst til England for at søge i biblioteker i England, Skotland og Irland efter tekster, der kunne kaste lys over Danmarks tidligste historie. I 1791 vendte han tilbage med blandt andet to afskrifter af det i mere end én forstand enestående 800 år gamle Bjovulf-manuskript (se fx Christoffersen 1947, s. 22). Den første afskrift (i dag kaldet "A") var blevet lavet af en dygtig, engelsk kopist uden kendskab til angelsaksisk, den anden (i dag kaldet "B") af Thorkelin selv (Kiernan 1986, s. ix-xi; Hall 1995, s. 243; udgivet i faksimile Malone udg. 1951). Disse to manuskripter overlevede mirakuløst både Københavns brand i 1795 og englændernes bombardement af byen i 1807, der ellers ødelagde store dele af Thorkelins bibliotek og samlinger. De dannede basis for udgaven 1815, og fra 1817 havde Grundtvig også haft udbytterig adgang til disse to afskrifter.

Længe inden Thorkelins udgave så dagens lys, var digtet kendt i både Danmark og England. I 1700-tallet havde begge de lærde udgivere Jacob Langebek og Peter Suhm nævnt det i forbindelse med dansk historie (Christoffersen 1947, s. 19). I England var interessen mindre, men dog voksende, først via en kort notits af Humfrey Wanley i en fodnote til Hickeys' *Thesaurus* (1703-1705), der også havde ledt Thorkelin på sporet af manuskriptet. Senere havde Sharon Turner udgivet brudstykker af digtet (Turner 1805). Generøs understøttelse fra Johan Bülow's side satte Thorkelin i stand til at underkaste digtet en nærmere og langvarig undersøgelse, da han var kommet tilbage fra England i 1791. Alligevel må hans udgave betragtes som fejlbehæftet i mange henseender. James R. Hall har optalt ikke mindre end 1.900 bogstavfejl i Thorkelins udgave, dvs. omtrent én fejl i hver anden linje (Hall 1995, s. 245). Dertil kommer, at Thorkelin på grund af manglende kendskab til angelsaksisk lavede adskillige fejl i sin latinske oversættelse — fejl som Grundtvig, der havde lært sig selv både oldislandsk og angelsaksisk, senere påpegede.

Thorkelins opfattelse af, at digtet og dets aktører udelukkende drejede sig om danske forhold, fik ham til at misforstå selve plottet. Fx anså han uhyret Grendel for at være jydernes (joternes) konge, og han mente, at Bjovulf var blevet hidkaldt til Danmark af Hroddgar for at kæmpe mod Grendel (se Bjork 1996 for en gennemgang af Thorkelins opfattelse).

Den angelsaksiske *Bjovulf*

Plottet i *Bjovulf* er i det hele taget ret forskelligt fra Thorkelins opfattelse af det. Digtet begynder i Danmark med en fortælling om ankomst, regeringstid og skibsbegravelse af Skjold Skefing, stamfaderen til den mægtige skjoldungeslægt. Herefter kommer en kort udredning af Skjolds afstamning og en beskrivelse af, hvordan Hroddgar kom til magten. Hroddgar har bygget en mægtig kongehal, Heorot, der bliver angrebet af uhyret Grendel, som nedstammer fra den bibelske Kain. Bjovulf hører om angrebene, sejler fra sit hjem i Gøtaland i det sydlige Sverige og dræber Grendel ved at rive hans arm af. Natten herefter — efter at der er

blevet holdt en stor fest til Bjovulfs ære — kommer Grendels mor for at hævne sin søn og dræber Hrodgars unavngivne ven og rådgiver. Bjovulf forfølger hende til hendes undersøiske hjem, hvor han halshugger hende med et magisk sværd. Efter endnu en fejring og en større mængde indlagte beretninger, sunget af skjalde, vender Bjovulf tilbage til Gøtaland og sin egen konge, Hygelak. Senere dræbes Hygelak i kamp, og da han ikke har voksne sønner til at overtage riget, bliver Bjovulf konge. Han regerer i 50 år. Da vækker en gemen tyv en drages vrede ved at stjæle et gyldent bæger fra dragens ophobede guldskat. Med hjælp fra den unge kriger Viglaf bekæmper Bjovulf dragen og vinder drageguld til folket, men han må selv lade livet og efterlader det gøtiske folk i forvisningen om, at de vil blive angrebet af fjender, nu hvor deres konge er død.

Digtet er opdelt i 43 nummererede afsnit (eller sange, som Grundtvig kalder dem). Fra ældre tid findes kun et enkelt manuskript, den såkaldte *Nowell Codex*, som forskerne daterer til omkring år 1000. Hvor det blev skrevet og af hvem vides ikke (Fulk udg. 2008, s. clxii-clxxx). Det befinder sig i dag i British Library i London under signaturen: 'Cotton Vitellius A. xv'. Navnet stammer fra den tidligere ejer, sir Robert Bruce Cotton, som havde organiseret sit bibliotek i en række reoler, der hver var kronet af en buste af en romersk kejser. *Nowell codex* var placeret på en øverste hyld (A) på Vitellius' reol og stod her som nummer 15. I 1731 havde en omfattende brand ødelagt mange af bøgerne i Cottons hus, der ironisk nok hed Ashburnam House, men *Nowell Codex* blev reddet med nød og næppe. De brændte kanter på manuskriptets sider har siden vanskeliggjort fortolkningen af Bjovulf.

“Om Bjovulfs Drape”

Artiklen udgjorde hele tredje hæfte af *Danne-Virkes* bind 2 (s. 207-289). Heri genoptager Grundtvig diskussionen fra *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* i sommeren og efteråret 1815 (se indledning til “Et Par Ord om Bjovulfs Drape” her).

Han begynder med en omtale af Thorkelins tekst. Herpå følger en kort reference til den seneste diskussion af digtet (Outzen og Dahlmann) samt et opsummering af det arbejde med digtet, som han har udført siden 1815 (s. 207-215). Herefter fortsætter han med en detaljeret opsummering af plottet (s. 216-271), der udgør afhandlingens hoveddel. Udstyret med Thorkelins to afskrifter finder Grundtvig nu yderligere seksten personnavne, som Thorkelin havde oversat; han udbreder sig om plottet i tre episoder af digtet, som ingen hidtil havde forstået fuldt ud; og endelig — og mest bemærkelsesværdigt — fastslår han den historiske forbindelse mellem den gøtiske sagnkonge Hygelak og den historiske Chlochilaicus i Gregor af Tours' *Historia Francorum* (da. 'Frankernes historie'; Christensen 2005, s. 41). Ud over de mange nye opdagelser Grundtvig gør, er hans væsentligste bidrag dog nok hans kritiske vurdering af digtet, som kommer sidst i artiklen (s. 271-289). De opsummerer hans tre hovedsynspunkter: digtet er historisk (s. 280-289), det udgør en kunstnerisk helhed (s. 271 f., s. 278 f.), og det har en episk værdi (s. 277 f.). De indsigter, Grundtvig her opnår, kommer til at danne grundlaget for den 50 sider lange indledning til den fulde oversættelse, som udkommer tre år senere (Grundtvig 1820, s. XXIII-LXXIV).

Kronologisk oversigt

Nedenstående oversigt rummer en oversigt over debatten om Bjovulf-teksten, først i Danmark og siden i Tyskland (1815-1820). Op til Thorkelins udgivelse af teksten i 1815 er der forventninger til den fra såvel dansk som tysk side.

- 1785-1791 Thorkelin indsamler manuskripter i England.
- 1806-1815 Thorkelin arbejder med udgivelsen af manuskriptet til *Bjovulf* og den latinske oversættelse.
- september 1807 En del af Thorkelins forarbejder går tabt under Københavns bombardement (Rønning 1885, s. 323; Kiernan 1986, s. 122).
- 17. januar 1812 Friedrich Schlegel udtrykker i et brev til Grundtvig sin længsel efter at se en udgave af manuskriptet med det angelsaksiske heltedigt om vølsunger og skjoldunger, som han ved, at Thorkelin arbejder på (*Breve 1*, s. 55 f.).
- maj 1815 Thorkelin udgiver *De Danorum Rebus Gestis Secul. III & IV. Poëma Danicum Dialecto Anglosaxonica. Ex Bibliotheca Cottoniana Musaei Britannici* (da. 'Om de danskes bedrifter i det 3. og 4. århundrede. Et dansk digt i angelsaksisk sprogdragt fra det Cottonske bibliotek i British Museum').
- juli 1815 Thorkelins værk anmeldes anonymt (formentlig af Peter Erasmus Müller) i *Dansk Litteratur-*

- juli-august 1815 *Tidende*, nr. 26-27.
Grundtvig reagerer på både værk og anmeldelse i artiklen "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* nr. 60, 63, 64, 65 og 66.
- august 1815 Thorkelin svarer på Grundtvigs indlæg i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* nr. 67 og 68.
28. august 1815 Grundtvig skriver et undskyldende brev til Thorkelin (*Breve 1*, s. 372 f.).
29. august 1815 Thorkelin accepterer Grundtvigs undskyldning og svarer imødekommende på Grundtvigs brev (*Breve 1*, s. 373 f.).
- sensommer 1815 Anmelderen svarer i *Dansk Litteratur-Tidende* nr. 28 kort på Grundtvigs kritik, stadig anonymt.
- september 1815 Grundtvig replicerer med "Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 70, 71 og 72.
- beg. af september 1815 Samtale mellem Bülow og Grundtvig på Det Kongelige Bibliotek i København (fremgår indirekte af *Breve 1*, s. 374).
9. september 1815 Bülow tilbyder Grundtvig at bekoste trykningen af en dansk oversættelse af Bjovulf (*Breve 1*, s. 374).
19. september 1815 En ikke-signeret meddelelse, "Etatsraad Thorkelin seer gjerne [...]" bringes i *Nyeste Skilderie*, nr. 75.
24. oktober 1815 "Til Herr Etatsraad Thorkelin og hans Ordfører i Skilderiet No. 75 d. A." af Børge Dinesen Pontoppidan trykkes i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 85.
- 1816 Abraham Jacob Penzel anmelder Thorkelins udgave under pseudonymet Pia i "Skandinavischer Literatur" i *Ergänzungsblätter zur Jenaischen Allgemeinen Literatur-Zeitung*, nr. 45-46.
- 1817 Nicholaus Outzen (& note ved Friedrich Dahlmann) skriver "Das angelsächsische Gedicht Beowulf, als die schätzbarste Urkunde des höchsten Alterthums von unserm Vaterland" (da. 'det angelsaksiske digt Bjovulf som det dyrebareste aktstykke om vort fædrelands højeste [dvs. ældste] fortid') i *Kieler Blätter*, bind 3, s. 307-327.
- 1817 G.W. Gumælius bringer "Recension. De Danorum rebus gestis Secul III & IV [...]" i det svenske tidsskrift *Iduna* (Stockholm), s. 133-159.
22. april 1817 "Om Bjovulfs Drape eller det af Hr. Etatsraad Thorkelin 1815 udgivne angelsachsiske Digt" trykkes i *Danne-Virke*, bind 2, s. 207-289.
8. januar 1818 Friedrich Ludewig Bouterwecks "Copenhagen. Bey Rangel: De Danorum [...]" trykkes i *Göttingische gelehrte Anzeigen*, 1:5, nr. 80, s. 41-47.
- oktober 1818 "Stykker af Skjoldung-Kvadet eller Bjovulfs Minde", dvs. digtene "Hjerte-Borgen", "Grændels Uvæsen" og "Bjovulf og Strand-Ridderen" bringes i *Danne-Virke*, bind 4, s. 234-262.

Grundtvigs første Bjovulf-kritik 1808-1815

Siden 1808 havde Grundtvig ivrigt ventet på Thorkelins udgave. I *Nordens Mytologi* skrev han:

[Der] vil uidentvivi opgaa et herligt Lys, naar Hr. Justitsraad Thorkelin (o gid dog snart!) sætter sig et glandsfuldt Mindesmærke ved at udgive det angelsaksiske Digt, Han har under Haand, og derved tilfredsstiller den voksende Længsel, der brænder hos gamle Nordens Venner (Grundtvig 1808, s. 130, fodnote).

Hans entusiasme voksede uden tvivl, da han modtog et brev fra Friederich Schlegel, hvori denne spurgte til nyt om manuskriptet "von dem angelsächsischen Heldengedichte über de Wolsunger, Skioldunger u.s.w welsches Hr. Etatsrath Thorkelin handschriftlich besitzt" (da. 'om det angelsaksiske heltedigt om vølsunger, skjoldunger o.s.v. , som hr. etatsråd Thorkelin har i håndskrift'), og som han vidste, at Thorkelin arbejder på (*Breve 1*, s. 56).

Da Grundtvig i 1815 endelig så Thorkelins udgave, blev han skuffet over at opdage, at den var fuld af basale fejl, og han udsendte en bitter kommentar til såvel selve udgaven som til den første anmeldelse, der var blevet trykt i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 26-27. I "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* spurgte han:

Men hvad er dog sligt for et Væsen? er det den Erudition [dvs. lærde dannelse] og Kritik, hvorpaa Man pukker saa saare? er det saaledes Hedenolds Minder skal kundgiøres og omtales i Dannemark, at Udlændinge skal pege Fingre ad os, som de der prise og bedømme hvad vi ei forstaae? (Grundtvig 1815a, sp. 946)

Herefter fortsatte han med en prøveoversættelse af de første 52 vers og en i det store og hele korrekt forklaring af plottet. Tonen i artiklen medførte en offentlig diskussion i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, hvor Thorkelin i et åbent brev til Grundtvig besvarede dennes kritik. I "Svar til 'Et Par Ord om det nys udkomne angelsaksiske Digt'" (Thorkelin 1815b, sp. 1057-1061 og sp. 1073-1080) anklagede Thorkelin Grundtvig for at bruge fantasi i stedet for fornuft, ligesom han udfordrede mange af Grundtvigs pointer. Grundtvig og Thorkelin udvekslede også private breve; og andre lærde blandede sig i anonyme bidrag og breve. Grundtvig endte med at undskylde, og Thorkelin accepterede denne undskyldning, men efter et anonymt indlæg i *Dansk Litteratur-Tidende*, som Haarder mener er forfattet af litteraturkritikeren Peter Erasmus Müller (Haarder 1968, s. 65, note 2), offentliggjorde Grundtvig endnu en artikelserie i *Skilderiet* under overskriften "Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape" (Grundtvig 1815b). Denne gang underbyggede han sine påstande med hjælp fra "Lexikon og Grammatik, to saa haandfaste, umiskundelige Ægtefolk, at hvem de faaer i Klørerne, ham frelser hverken Bønner eller Flugt" (Grundtvig 1815b, sp. 1105 f.). Grundtvig vandt sig ikke mange venner i denne offentlige disput. Hans bitre, fjendtlige tone kan have gjort det vanskeligt for hans senere skrivelser om digtet at få indflydelse i den lærde verden. Men som en anerkendelse af, at Grundtvig hovedsagelig havde ret i sin kritik, bad Johan Bülow, der også havde bekostet Thorkelins udgave, ham om at "oversætte og udgive det, ikke aleene poetisk, men og ordret" (*Breve 1*, s. 374).

International interesse og dansk indflydelse 1815-1817

Debatten i var dybest set en lokal begivenhed. Kun en lille litterært og historisk interesseret københavnercirkel tog del i meningsudvekslingerne mellem Grundtvig, Thorkelin og Müller. Uden for Danmarks grænser var der til at begynde med ingen reaktioner på Thorkelins udgave, men i 1816 begyndte interessen at vise sig, og de lærde anmærkninger, der kom frem, har uden tvivl haft indflydelse på Grundtvigs artikel "Om Bjovulfs Drape". Reaktionen kom først og fremmest fra Tyskland og tysktalende forskere, der indså, hvilke politiske efterdønninger digtet kunne afstedkomme. Men også den danske sprogmand Rasmus Rask, som Grundtvig samarbejdede med om oversættelsen fra forår til efterår 1816, hjalp Grundtvig til en dybere forståelse af digtets vigtighed og historiske betydning.

Den begyndende internationale interesse kan spores i anmeldelser af Thorkelins udgave af den præjsiske Abraham Jacob Penzel og holstenerne Nicholaus Outzen og Friedrich Dahlmann. I 1816 fremkom uden egentlig titel en anonym anmeldelse af Thorkelins udgave i *Ergänzungsblätter zur Jenaischen Allgemeinen Literatur-Zeitung*. Anmelderen, som Haarder går ud fra er Penzel, beklagede, at Thorkelin fremstillede historien som udelukkende dansk (Haarder 1988, s. 289; Penzel 1817, sp. 354 f.) og mente, at 'eventyrelémenterne', fx kampene mod uhyrer og drager, skulle lutres bort, så den store mængde ægte guld ville komme frem (sp. 363). Efter Penzels mening havde Thorkelin 'skrabet digtets "ædle ir" bort og dermed frarøvet det dets originalitet' (sp. 364).

Året efter gik Outzen og Dahlmann sammen om en voldsomt patriotisk fællesanmeldelse, "Das angelsächsische Gedicht Beowulf, als die schätzbarste Urkunde des höchsten Alterthums von unserm Vaterlande" (da. 'det angelsaksiske digt Bjovulf som det dyrebareste aktstykke om vort fædrelands højeste [dvs. ældste] fortid') i *Kieler Blätter*. Denne anmeldelse havde klare politiske overtoner, skubbede kraftigt til Thorkelins geografiske placering af handlingen og forsøgte at udlægge digtet som et udtryk for germansk (tysk) — og ikke dansk/svensk — kultur og historie. Allerede titlen signalerer, at det er patriotisme, der har motiveret anmeldelsen. Thomas Shippey noterer den holstenske Outzens forsøg på at få så mange stednavne som muligt placeret i Slesvig-Holsten og Ditmarsken, fx skulle "Heatho-Ræmas" være Rømø, mens "Biowulfes biorh" måtte være Bov (Shippey 1994, s. 303 f.).

Den mest betydningsfulde indflydelse kom dog fra hjemmefronten. I foråret 1816 havde Rasmus Rask foreslået, at han og Grundtvig skulle arbejde sammen på den nye udgave af *Bjovulf*. Planen gik ud på, at Rask skulle arbejde med selve teksten, mens Grundtvig skulle oversætte, og hvor de var uenige, skulle de sammenligne noter (Rønning 1885, s. 333). Henrykt over Rasks hjælp skrev Grundtvig: "Førstegang i mit Liv nyder jeg da nu den Lykke at have en Recensent, som har nogen Forstand paa hvad han vil bedømme" (Grundtvig 1816b, s. 297). Da de havde arbejdet sig gennem de første fjorten sange (svarende til de første 73 sider af Thorkelins oversættelse), rejste Rask den 25. oktober 1816, understøttet af Bülow, på en sproglig ekspedition via Sverige for at begive sig videre til Asien. Såvel ud fra Grundtvigs kommentarer i "Om Bjovulfs Drape" som i hans indledning til den færdige oversættelse (Grundtvig 1820) fremstår det klart, at selv om hans samarbejde med Rask varede kort, kan man tydeligt spore Rasks indflydelse på både Grundtvigs sprogforståelse og hans øgede opmærksomhed på digtets æstetiske kvaliteter. Rasks største bidrag til

Grundtvigs arbejde med oversættelsen var dog, at han formåede at overtale Thorkelin til at låne Grundtvig de to afskrifter af digtet, så han kunne studere den angelsaksiske tekst langt bedre end i den fejlbehæftede udgave. Skønt Grundtvig ikke selv havde set originalmanuskriptet i London, var han i stand til stadigt at gøre fremskridt i sine grundige studier af digtet, også efter at Rask var rejst.

Bjovulf og andre angelsaksiske tekster som emne i *Danne-Virke*

Efter Rasks afrejse vendte Grundtvig tilbage til sit ensomme, lejlighedsvis oversættelsesarbejde med *Bjovulf*, der foregik sideløbende med oversættelsesprojekterne af Saxo og Snorre. Ene mand udgav han desuden fra sommeren 1816 til vinteren 1819 tidsskriftet *Danne-Virke*, som blandt mange andre ting blev kanal for de overvejelser og forsøg, han gjorde i forbindelse med digtet og beslægtede tekster, fx *The Fight at Finnsburg* (da. 'Kampen om Finnsborg') fra *The Finnsburg Fragment*. Denne kamp har et vist sammenfald af personnavne med personer fra Bjovulf-teksten, og han udgiver det med en oversættelse i indledningen til selve Bjovulf-oversættelsen (1820). Også slaget ved Brunanburh tog Grundtvig under behandling og oversatte under titlen "Om Bruneborg-Slaget og et Riim i den Anledning", se indledning til denne tekst her (1817).

Et tidligt eksempel på den nyorientering og mulighed for genfortolkning, som Grundtvig blev inspireret til af det, han fandt i *Bjovulf*, fremgår af titeldigtet "Danne-Virke" fra det første hæfte af *Danne-Virke* (Grundtvig 1816a, s. 1-15; se indledning til dette digt her). I midten af dette digt alluderer Grundtvig til åbningsscenen i *Bjovulf*, hvor Skjold kommer sejlene over havet som dreng og vender tilbage til havet efter sin død. Grundtvig genfortolker scenen som en allegori på det kristne Danmarks død (strofe 24-29).

Anvendt litteratur

- Bjork, Robert E. (1996) "Grímur Jónsson Thorkelin's Preface to the First Edition of *Beowulf*, 1815" i *Scandinavian Studies*, bind 68:3, s. 291-320. Illinois
- *Breve 1*, se Grundtvig, N.F.S. (1924-1926)
- Bouterweck, Friedrich Ludewig (1818) "Copenhagen. Bey Rangel: De Danorum rebus gestis [...]" i *Göttingische gelehrte Anzeigen*, 5. Stück, 8. januar, s. 41-47. Göttingen
- Christensen, Arne Søby (2005) "*Beowulf, Hygelac og Chlochilaichus*. Om beretningskronologien i *Beowulf*" i *Historisk Tidsskrift*, bind 105:1, s. 40-79. København
- Christoffersen, Jens (1947) "Hvorledes *Beowulf* kom til Danmark. G.J. Thorkelin, Johan Bülow og N.F.S. Grundtvig" i *Bogvennen. Aarbog for Bogkunst og Boghistorie*, s. 19-32. København
- "[Etatsraad Thorkelin seer gjerne ...]" (1815) i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 75, 19. september, sp. 1085 f. København
- Fulk, Robert D., Robert E. Bjork & John D. Niles udg. (2008) *Klaeber's Beowulf and the Fight at Finnsburg*, 4. udg. [1922]. Toronto, Buffalo & London
- Grundtvig, N.F.S. (1808) *Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1815a) "Et Par Ord om det nys udkomne angelsaksiske Digt" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 60, 29. juli, sp. 945-952, nr. 63, 8. august, sp. 998-1002, nr. 64, 12. august, sp. 1009-1015, nr. 65, 15. august, sp. 1025-1030, nr. 66, 19. august, sp. 1045-1047. København
- Grundtvig, N.F.S. (1815b) "Nok et Par Ord om Bjovulfs Drape" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 70, 2. september, sp. 1105-1109, nr. 71, 5. september, sp. 1121-1125, nr. 72, 9. september, sp. 1139-1145. København
- Grundtvig, N.F.S. (1816a) "Danne-Virke" i *Danne-Virke et Tids-Skrift*, bind 1, s. 1-15. København
- Grundtvig, N.F.S. (1816b) "Til Læseren" i *Danne-Virke et Tids-Skrift*, bind 1, s. 297-306. København
- Grundtvig, N.F.S. (1817) "Om Bjovulfs Drape eller det af Hr. Etatsraad Thorkelin 1815 udgivne angelsaksiske Digt" i *Danne-Virke et Tids-Skrift*, bind 2, s. 207-289. København
- Grundtvig, N.F.S. (1818) "Stykker af Skjoldung-Kvadet eller Bjovulfs Minde" i *Danne-Virke et Tids-Skrift*, bind 4, s. 234-262. København
- Grundtvig N.F.S. overs. (1820) *Bjovulfs Drape. Et Gothisk Helte-Digt fra forrige Aar-Tusinde af Angel-Saxisk paa Danske Riim*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1924-1926) *Breve fra og til N.F.S. Grundtvig*, udg. Georg Christensen & Stener Grundtvig 1-2, bind 1: (1807-1820). København
- Gumælius, Gustaf Wilhelm (1817) "Recension. De Danorum rebus gestis Secul III & IV [...]" i *Iduna*, bind 7, s. 133-159. Stockholm
- Haarder, Andreas (1968) "Syv *Beowulf*-anmeldere" i *Grundtvig-Studier*, s. 65-75. København

- Haarder, Andreas (1988) "The Seven Beowulf reviewers: Latest or last identifications" i *English Studies*, s. 289-292. Lisse
- Hall, James R. (1999) "The First Two Editions of *Beowulf*: Thorkelin's (1815) and Kemble's (1833)" i Donald G. Scragg & Paul E. Szarmach (red.) *The Editing of Old English Texts; papers from the 1990 Manchester conference*, s. 239-250. Woodbridge
- Hickeys, George & Humfrey Wanley (1703-1705) *Antiquæ Literaturæ Septentrionalis libri duo. Quorum primus Georgii Hiccesii S.T.P. Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurum Grammatico-Criticum & Archæologicum*, bind 1-2. Oxford
- Hickeys, George udg. (1705) "Finnesburg Fragment" i *Antiquæ Literaturæ Septentrionalis*, bind 2, s. 192-193. Oxford
- Kiernan, Kevin S. (1986) *The Thorkelin Transcripts of Beowulf*. København
- Malone, Kemp udg. (1951) *The Thorkelin Transcripts of Beowulf in Fascimile*. København
- [Müller, Peter Erasmus] (1815) "[Anmeldelse af] De Danorum rebus gestis [...]" i *Dansk Litteratur-Tidende*, nr. 26-27, s. 401-462. København
- Pia [Penzel, Abraham Jacob] (1816) "Skandinavischer Literatur [...]" [anmeldelse af Thorkelin 1815] i *Ergänzungsblätter zur Jenaischen Allgemeinen Literatur-Zeitung*, nr. 45-46, sp. 353-360; nr. 46, sp. 361-365. Jena
- Pontoppidan, Børge Dinesen (1815) "Til Herr Etatsraad Thorkelin og hans Ordfører i Skilderiet No. 75 d.A." i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 85, 24. oktober, sp. 1345-1348. København
- Outzen, Nicholas (1816) "Das angelsächsische Gedicht Beowulf, als die schätzbarste Urkunde des höchsten Alterthums von unserm Vaterland" i *Kieler Blätter*, bind 3, s. 307-327. Kiel
- Rønning, Frederik (1885) "N.F.S. Grundtvig og den oldengelske literatur" i *Historisk månedsskrift for folkelig og kirkelig oplysning*, bind 4, s. 321-366; bind 5, s. 1-41 og 129-185. Odense
- Shippey, Thomas A. (1994) "Local Patriotism and the Early Interpretation of Beowulf" i Flemming G. Andersen & Lars Ole Sauerberg (ed.) *Traditions and Innovations: Papers Presented to Andreas Haarder*, s. 303-318. Odense
- Thorkelin, Grímur Jónsson udg. (1815a) *De Danorum Rebus Gestis Secul. III & IV. Poëma Danicum Dialecto Anglosaxonica. Ex Bibliotheca Cottoniana Musaei Britannici [Beowulf]*. København
- Thorkelin, Grímur Jónsson (1815b) "Svar til 'Et Par Ord om det nys udkomne angelsaxiske Digt', i Skilderiets No. 60" i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, nr. 67, 22. august, sp. 1057-1061 og nr. 68, 26. august, sp. 1073-1080. København
- Turner, Sharon (1805) *The History of the manners, landed property, government, laws, poetry, literature, religion, and language, of the Anglo-Saxons*, bind 4. London